

19. VÝCHOVNÁ KOMISE

TÉMA: SPOLUPRÁCE S RODIČI

Anotace

Co je vlastně účelem výchovné komise: podpořit žáka, podpořit jeho rodiče, vyvodit sankce, potrestat nevhodné chování, nebo zastrašit? Již název výchovná komise vzbuzuje negativní pocity. Jako první v každém z nás vyvolá dojem, že je to za trest. Co se týče definice a normativního ukotvení výchovné komise jako nápravného a podpůrného opatření, v podstatě neexistuje relevantní odkaz. Výchovná komise je zmíněna pouze v Metodickém pokynu k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (viz rámeček). Důvodem ke svolání výchovné komise však nemusí být pouze absence či záškoláctví, komise může být součástí řešení mnoha dalších různých problémů.

Praxe

Výchovná komise (VK) je společné jednání ředitele školy, třídního učitele, výchovného poradce (školního metodika prevence), zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, psychologa pedagogicko-psychologické poradny (eventuálně i dalších odborníků či Policie ČR) a zákonného zástupce nezletilého žáka nebo zletilého žáka. O tom, jaké orgány jsou na jednání VK přizvány, rozhoduje závažnost řešeného problému. Nejčastějšími důvody pro svolání VK jsou výchovné a vzdělávací problémy žáků.

Výchovná komise sama o sobě nepřináší řešení daného problému. Svolání VK často předchází celá škála preventivních opatření, dohod a porad, jejichž forma i náplň vyplývá z nastavení spolupráce školy s rodiči. Zasedání VK přináší nové úkoly, doporučení, rady všem zúčastněným stranám – nejen rodičům a žákovi, ale i škole. Jednání VK je různé případ od případu, i co se týče vnímání její závažnosti ze strany rodičů.

TIP

Vybrané články z Metodického pokynu (viz výše), které se přímo vážou k výchovné komisi

Čl. I odst. 3: Na prevenci záškoláctví se podílí třídní učitel, výchovný poradce a školní metodik prevence ve spolupráci s ostatními učiteli a zákonnými zástupci žáka.

Součástí prevence je:

- a) pravidelné zpracovávání dokumentace o absenci žáků,
- b) součinnost se zákonnými zástupci,
- c) analýza příčin záškoláctví žáků včetně přijetí příslušných opatření,

- d) výchovné pohovory s žáky,
- e) spolupráce se školním psychologem a institucemi pedagogicko-psychologického poradenství,
- f) konání výchovných komisí ve škole,
- g) spolupráce s orgány sociálně-právní ochrany dětí apod.

Čl. 2 odst. 8: Při počtu neomluvených hodin nad 10 hodin svolává ředitel školy školní výchovnou komisi, které se dle závažnosti a charakteru nepřítomnosti žáka účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik protidrogové prevence, popř. další odborníci a zástupce rady školy, pokud byla zřízena.

Čl. 2 odst. 9: Pozvání zákonných zástupců na jednání školní výchovné komise se provádí doporučeným dopisem. O průběhu a závěrech jednání školní výchovné komise se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší. Případná neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápisu zaznamená. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, Čj.: IO 194/2002-14:
<http://aplikace.msmt.cz/DOC/pokynn.doc>

Okolnosti konání a průběh VK jsou ve škole vymezeny školním řádem, což znamená, že na jednotlivých školách mají výchovné komise různý význam, průběh, dopad či vliv na změnu, která je cílem VK.

TIP

Příklad - Výňatek ze školního řádu:

Výchovná komise má za úkol řešit závažnější problémy chování a prospěchu žáků. V převážné míře se zabývá těmi problémy, které řešil třídní učitel a následně nedošlo ke zlepšení situace...

Za svůj hlavní cíl si klade důsledně řešit neomluvené absence žáků a minimalizovat je. Mezi další problémy, kterými je připravena se zabývat, patří šikana mezi žáky, zhoršení prospěchu z důvodu nepříznivé osobní situace žáků, nevhodné chování během vyučování, nevhodné chování ke spolužákům, vyučujícím i ostatním zaměstnancům školy. V popředí zájmu výchovné komise je též nastavení preventivních opatření k potlačení výskytu sociálně-patologických jevů (kouření, drogové a alkoholové závislosti, gamblerství apod.). Jejím cílem není pouze udělovat žákům sankce za jednotlivé přestupky, ale též jim pomáhat zvládat jejich vážnější problémy...

VK je nepovinný poradní orgán školy. Výchovnou komisi svolává podle potřeby ředitel školy, za přípravu jednání VK odpovídá výchovný poradce. Zákonní zástupci nezletilých žáků nebo sami zletilí žáci jsou k účasti na jednání VK pozváni obvykle doporučeným dopisem do vlastních rukou.

Jak probíhá jednání výchovné komise:

- Na úvod VK si vyjasněte očekávání všech zúčastněných stran.
- Rozeberte problém. Vyjádřit by se měli všichni zúčastnění.
- Sestavte společně plán dalšího postupu. V plánu by měly být rozepsány jednotlivé konkrétní kroky. Adresně rozdělte úkoly.
- Na závěr VK zopakujte, jaké kroky budou následovat pro všechny zúčastněné strany.
- Ujistěte se, že rodiče závěrům a doporučením výchovné komise rozumí.
- Po skončení VK může být nápomocné, když se s rodiči co nejdříve setká třídní učitel dítěte nebo jiný pracovník školy, který je s rodinou v úzkém kontaktu, a domluví se na zcela konkrétních úkolech, které budou následovat. Průběh a závěry jednání VK zachycuje zápis, který slouží jako doklad jednání s rodiči. Zúčastněné osoby zápis podepíší, případná neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci nebo zletilými žáky se zaznamená. Každý účastník obdrží kopii zápisu.

Pokud se škola obrátí s žádostí o pomoc na sociální odbor nebo jiné orgány, bude vyzvána, aby dokladovala průběh jednání s rodiči s cílem sjednat nápravu.

TIP

Škola si může vytvořit vlastní formulář zápisu z jednání výchovné komise. Pro inspiraci přinášíme jeho doporučený vzor.

Metodický pokyn

k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví

Příloha č. 2

Doporučený vzor zápisu z výchovné komise

Zápis z výchovné komise

k řešení neomluvené nepřítomnosti žáka

Jméno žáka/žákyně:	
Datum narození:	
Bydliště:	
Škola – třída – ročník:	

Účastníci jednání: zákonní zástupci žáka

třídní učitel

výchovný poradce

vedení školy

kurátor sociálně-právní ochrany dětí

školní metodik protidrogové prevence

zástupce rady školy

ostatní

Předmět jednání:

Výchovná opatření:

Zapsal/a:

S uvedenými skutečnostmi zákonní zástupci souhlasí a zavazují se řídit závěry tohoto jednání.

V případě pokračující neomluvené absence berou zákonní zástupci na vědomí možné následky spojené s přestupkovým řízením, popř. následným trestním oznámením.

Datum:

Podpis zákonných zástupců:

Razítko školy:

Podpis ředitele/ředitelky školy:

Další doporučení pro inspiraci:

- Výchovná komise by měla být popsána ve školních organizačních normách (školním řádu). Mělo by zde být definováno poslání, organizace, průběh a výstup VK. Informovanost a sjednocený pohled všech zainteresovaných napomohou lepším výstupům.
- Výchovná komise by měla být orgánem poradním – preventivním, ne represivním – soudním, kontrolním. VK není jednorázové samostatné jednání ani sama nepřináší řešení nebo „rozsudek“. Měla by být spolu s dalšími předcházejícími i návaznými kroky součástí procesu, který se snaží o vyřešení problému. Z jednání VK by měla vzejít jasná doporučení pro dítě, rodiče i školu.
- Pokud nebyla dodržena ujednání ze setkání VK, může být komise svolána opakovaně. Na dalších jednáních VK je nutné postupovat represivněji v souladu s nejlepším zájmem dítěte.
- Přesně dokladujte, jaká opatření jednání výchovné komise předcházela (doložitelné záznamy od učitelů, přecházející kázeňská opatření atd.).
- Doporučení, rady a navržené postupy by neměly zůstat jen na papíře. Je důležité jednotlivé kroky sledovat, trestat nezdaty, ale také chválit úspěchy.
- Pokud mají s žákem problémy i ostatní vyučující, měli by být o závěrech VK informováni. Zároveň pokud dají sami rodiče pedagogům doporučení, jak zlepšit chování dítěte, informujte ostatní vyučující.
- Při vedení výchovných komisí by měla mít škola na paměti, na co mají rodiče právo a jaké pocity mohou zažívat.

TIP

Více o výchovné komisi na webu Rodiče vítáni: <http://www.rodicevitani.cz/diskuze/viewtopic.php?f=5&t=34>

Rizika

- Výchovná komise se mine účinkem, bude-li osamoceným pokusem o řešení problému.
- Po jednání výchovné komise je třeba začít realizovat úkoly stanovené na VK, nesmí zůstat jen na papíře.
- Atmosféra na jednání výchovné komise by neměla být agresivní, odsuzovat rodiče, zastrašovat nebo je stavět do role viníků. S rodiči, kteří se vůči škole uzavrou a zatvrdí, je velmi obtížné dojít ke konstruktivnímu řešení i výsledkům.